

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з розроблення планів реагування на надзвичайні ситуації Автономної
Республіки Крим, області, мм. Києва та Севастополя

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків – скоординовані дії суб'єктів забезпечення цивільного захисту, що здійснюються відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації, уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації, і полягають в організації робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну, локалізації зони надзвичайної ситуації, а також ліквідації або мінімізації її наслідків.

Плани реагування на надзвичайні ситуації розробляються відповідно до Кодексу цивільного захисту України та Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 626, з метою упорядкування та координації дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів управління та сил цивільного захисту, суб'єктів господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Плани реагування на надзвичайні ситуації визначають організацію управління реагуванням на надзвичайні ситуації, порядок дій і взаємодії, а також організацію основних видів забезпечення органів управління та сил цивільного захисту, що залучатимуться до реагування у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій, переведення органів управління та сил цивільного захисту у режим підвищеної готовності, режим надзвичайної ситуації.

**II. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗРОБКИ ТА ПОГОДЖЕННЯ ПЛАНІВ
РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ**

План реагування на надзвичайні ситуації Автономної Республіки Крим, області, мм. Києва та Севастополя (типовий План – додається) розробляється та затверджується Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, що утворили відповідну територіальну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту.

Зазначений план погоджується із заінтересованими територіальними органами центральних органів виконавчої влади, органами управління територіальних спеціалізованих служб цивільного захисту регіонального рівня.

Плани реагування на радіаційні аварії на атомній електростанції областей, вся територія або частина території яких належить до зони спостереження атомних електростанцій, розробляється окремим документом згідно із Зразковим планом.

Плани уточнюються у разі переведення єдиної державної системи цивільного захисту або її складових у вищі ступені готовності, введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, але не рідше ніж один раз на рік до 31 березня станом на 1 січня поточного року.

Розробку планів рекомендується здійснювати в три етапи:

I етап: призначення розробника плану;

аналіз законодавчої і нормативно-правової бази щодо організації та здійснення заходів у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій;

збір і узагальнення необхідних вихідних даних, зокрема відомостей про територію і чисельності населення, яке може потрапити в зону надзвичайних ситуацій (пожеж, вибухів, затоплень, забруднення радіоактивними речовинами, зараження хімічними і біологічними речовинами та ін.);

уточнення переліку об'єктів і територій, які представляють небезпеку для населення;

проведення аналізу за багаторічними статистичними спостереженнями видів надзвичайних ситуацій за класами, підкласами та групами, які мали місце на території (об'єкті), величин збитку, термінів виконання заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

За результатами I етапу розроблення Плану визначається Перелік підкласів та груп надзвичайних ситуацій, виникнення яких є імовірним на території регіону, який затверджується рішенням обласної комісії ТЕБ та НС.

Відповідно до цього Переліку розробляються додатки до Плану щодо дій органів управління та сил цивільного захисту у разі загрози або виникненні відповідної надзвичайної ситуації (додаток 6 до Типової структури плану).

II етап: практична розробка та оформлення Плану, зокрема:

здійснюється прогнозування можливої обстановки, з урахуванням вихідних даних, моделювання можливих сценаріїв розвитку надзвичайних ситуацій, та оцінка їх наслідків, за результатами чого визначаються:

сили і засоби (перелік формувань, назва та місце дислокації), що можуть залучатися до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, та порядок виконання ними заходів у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій;

порядок інформування та оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації;

порядок переведення органів управління та сил цивільного захисту в режим підвищеної готовності та режим надзвичайної ситуації;

дії органів управління та сил цивільного захисту в режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та надзвичайного стану;

порядок залучення сил цивільного захисту і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

порядок взаємодії органів управління і сил цивільного захисту;

порядок організації основних видів забезпечення під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

проводиться попереднє узгодження плану з усіма заінтересованими структурами;

III етап: погодження плану (в залежно від рівня) із заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, органами управління та організаціями; підписання та затвердження плану.

III. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ПЛАНУ

Загальні вимоги

План друкують на одній стороні аркуша білого паперу формату А 4 (210x297 мм), використовуючи шрифт текстового редактора Word – Times New Roman, розміру 14 та відповідні поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 мм.

Обкладинку та титульний аркуш друкують використовуючи шрифт текстового редактора Word – Times New Roman, розміру 14 і 24, та відповідні поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 мм.

Прізвища, назви установ та організацій у тексті наводяться без скорочень. Скорочення слів і словосполучень виконують відповідно до чинних стандартів.

Заголовки структурних частин Плану: “РОЗДІЛ I”, „РОЗДІЛ II” тощо друкують заголовними літерами симетрично до тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 1 – 2 інтервалам.

Абзацний відступ має бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати 1,25 см.

Нумерація

Сторінки нумеруються арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту.

Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок роботи, номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Розділи плану нумеруються римськими цифрами.

Підрозділи, пункти плану нумеруються арабськими цифрами.

Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. У кінці номера підрозділу ставиться крапка.

Пункти нумеруються у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставиться крапка. У кінці номера ставиться крапка, наприклад, “2.3.2.”, потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка. Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць.

ПРИКЛАД ПОБУДОВИ ТАБЛИЦІ

№ з/п	Найменування підрозділу та відомча (територіальна) належність	Найменування формувань	Місце розташування та телефон	Загальна кількість особового складу, техніки	Загальна чисельність чергової зміни, техніки	Завдання, які виконують формування, райони (об'єкти)
I. АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНІ СЛУЖБИ						
II. ОБЛАСНІ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ						
III. СИЛИ, ЩО ПІДПОРЯДКОВУЮТЬСЯ МІНІСТЕРСТВУ ОБОРОНИ УКРАЇНИ						
IV. СИЛИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЛАНОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОБЛАСТІ						

Додатки

Додатки оформлюють як продовження плану у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. У правому куті рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово „Додаток __” і цифра, що позначає додаток, без знака №.

План разом з додатками (окрім дій органів управління та сил цивільного захисту під час реагування на надзвичайні ситуації (за видами надзвичайних ситуацій)), листами погодження, ознайомлення та уточнення (корегування) зшивається, скріплюється печаткою та вшивається в окрему папку. Додатки до Плану

Комплекти документів «Дії органів управління та сил цивільного захисту під час реагування на надзвичайні ситуації (за видами надзвичайних ситуацій)» оформлюються і реєструються аналогічним порядком і зберігаються в окремих папках.

Якщо додаток розміщено на декількох аркушах, то у правому верхньому куті рядка друкуються слова “продовження додатка”.

Примітка: Розробник Плану може змінювати зміст розділів плану, доповнювати додатковими розділами та необхідними додатками, виходячи із географічного положення території, специфіки надзвичайних ситуацій та завдань, які необхідно виконувати для координації дій органів управління і сил цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

IV. ТИПОВА СТРУКТУРА ПЛАНУ

1. Обкладинка.

Обкладинка надає користувачу перше уявлення про план і має бути чіткою, зрозумілою та інформативною.

Зовнішній бік обкладинки, зазвичай, може містити такі дані:

відомості про розробника плану – юридичну особу (організацію);

повну назву плану;

рік розроблення плану;

обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно.

Внутрішній бік обкладинки може містити спеціальні записи, що стосуються юридичних інструктивних позначень щодо процедури користування, дозволу посадовим особам вносити зміни до плану.

2. Титульний аркуш

Титульний аркуш містить дані, які подають у такій послідовності:

обмеження щодо розповсюдження або гриф таємності, якщо це необхідно;

гриф затвердження;

повну назву плану;

рік розроблення плану.

3. Зміст

Зміст розташовують безпосередньо після титульного аркушу, починаючи з нової сторінки.

До змісту включають:

перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів;

послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) плану;

назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу;

у змісті можуть бути перелічені номери і назви ілюстрацій та таблиць із зазначенням сторінок, на яких вони вміщені.

4. Основна частина

Основна частина містить загальні положення та вісім розділів.

4.1. У загальних положеннях відображається:

основне завдання та мета плану;

порядок введення в дію плану.

4.2. Розділ I. Перелік НС, ризик виникнення яких за результатами моніторингу найбільш імовірний для (території)

4.2.1. НС техногенного характеру

4.2.2. НС природного характеру:

4.2.3. НС соціального характеру:

4.3. Розділ II. Інформування та оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.

4.4. Розділ III. Переведення органів управління та сил цивільного захисту в режим підвищеної готовності та режим надзвичайної ситуації.

4.5. Розділ IV. Дії органів управління та сил цивільного захисту в режимі підвищеної готовності та режимі надзвичайної ситуації.

4.5.1. Дії органів управління та сил цивільного захисту в режимі підвищеної готовності.

4.5.2. Дії органів управління та сил цивільного захисту в режимі надзвичайної ситуації.

4.5.3. Дії органів управління та сил цивільного захисту в режимі надзвичайного стану.

4.6. Розділ V. Управління під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

4.7. Розділ VI. Залучення сил цивільного захисту і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

4.8. Розділ VII. Організація взаємодії.

4.9. Розділ VIII. Організація основних видів забезпечення під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

4.9.1. Розвідка (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

4.9.2. Інженерне забезпечення (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

4.9.3. Радіаційне, хімічне та біологічне забезпечення (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

4.9.4. Гідрометеорологічне забезпечення (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

4.9.5. Матеріально-технічне забезпечення (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

4.9.6. Транспортне забезпечення (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

4.9.7. Медичне забезпечення (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

4.9.8. Інформаційне забезпечення (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

4.9.9. Охорона публічного (громадського) порядку (завдання, відповідальні за виконання, сили та засоби, що залучаються до проведення).

5. Додатки до Плану:

1. Перелік сил цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту _____ області.
2. Карта техногенно-екологічної та природної обстановки на території _____ області
3. Схема організації управління та взаємодії при загрозі та/або виникненні надзвичайної ситуації в _____ області.
4. Перелік спеціалізованих служб цивільного захисту, що утворюються територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту області.
5. Структура Штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
6. Дії органів управління та сил цивільного захисту під час реагування на надзвичайні ситуації (*додатки до Плану щодо дії органів управління та сил цивільного захисту у разі загрози або виникнення відповідної надзвичайної ситуації визначаються відповідно до Переліку підкласів та груп надзвичайних ситуацій, виникнення яких є імовірним на території регіону*):
 - 6.1. унаслідок аварій на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечних і шкідливих (забруднювальних) речовин
 - 6.2. унаслідок авіаційних аварій і катастроф*
 - 6.3. унаслідок аварій на магістральному газопроводі
 - 6.4. унаслідок пожежі, вибуху на залізниці
 - 6.5. унаслідок аварій на гідроелектростанції
 - 6.6. унаслідок аварій систем телекомунікацій
 - 6.7. унаслідок гідродинамічних аварій
 - 6.8. унаслідок аварій на нафтобазі чи нафтосховищі
 - 6.9. геофізичні
 - 6.10. пов'язана з дуже сильним снігопадом
 - 6.11. пов'язана з високим рівнем води
 - 6.12. пов'язані з пожежами в природних екологічних системах
 - 6.13. пов'язані з інфекційним захворюванням людей
 - 6.14. пов'язана з нещасним випадком у лісних, гірських масивах, печерах та інших важкодоступних місцях
 - 6.15. унаслідок відриву прибережного льоду з людьми

* план реагування на надзвичайні ситуації пов'язані з авіаційними подіями розробляється з дотримання вимог наказу МВС від 16.03.2015 № 279 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 1.04.2015 р. за № 364/26809.

Директор Департаменту
реагування на надзвичайні ситуації
генерал-майор служби
цивільного захисту

Володимир ДЕМЧУК